

Orijinal Makale / Original Article

Pandemi (salgın) sürecinde öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ile mesleki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi

Examining the relationship between teachers' perceived overload of communication and their job satisfaction during pandemic process

Zeynep ŞAHİN^a, Mehmet GÖKTAŞ^b

^aPsikolojik Danışman, Milli Eğitim Bakanlığı, Gaziantep, Türkiye

^bAraştırma Görevlisi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye

^aPsychological Counselor, Ministry of National Education, Gaziantep, Türkiye

^bDepartment of Psychological Counseling and Guidance, Research Assistant, Hasan Kalyoncu University, Gaziantep, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale Hakkında

Geliş tarihi: 4 Şubat 2023

Revizyon tarihi: 25 Haziran 2023

Kabul tarihi: 2 Temmuz 2023

Anahtar kelimeler:

Aşırı iletişim yükü, iletişim, mesleki doyum, pandemi, öğretmen.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 4 February 2023

Revised: 25 June 2023

Accepted: 2 July 2023

Key words:

Communication overload, communication, job satisfaction, Covid-19, teachers.

ÖZ

Çalışmada salgın sürecinde öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün mesleki doyumla ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim öğretim yılında farklı kademelerde görev yapan 294 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada nicel yöntem olan korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde Mesleki Doyum Ölçeği, Aşırı İletişim Yükü Ölçeği ve araştırmacıların oluşturduğu Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Demografik değişkenler için betimsel istatistiklerden; değişkenlerin mesleki doyumla ilişkisini tespit etmek için tek yönlü varyans analizinden; mesleki doyum ve algılanan aşırı iletişim yükü ilişkisinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşmasını test etmek için ise T-testi'nden, aşırı iletişim yükünün mesleki doyumunu yordama düzeyi için regresyon analizinden yararlanılmıştır. Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ile mesleki doyum arasında anlamlı, zayıf yönde negatif ilişki bulunmuştur. Aşırı iletişim yükünün cinsiyet ve sınıf rehber öğretmenliği görevi olmasına göre anlamlı fark gösterdiği görülmüşürken; kıdem, medeni durum, çalışılan okul kademesine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Mesleki doyum düzeyinin kıdeme göre farklılaştığı; cinsiyet, medeni durum, çalışılan okul kademesi ve sınıf rehber öğretmenliği görevi olmasına göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular literatür çerçevesinde tartışılarak, bu sonuçlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Atıf için yazım şekli: Şahin Z, Göktaş M. Pandemi (salgın) sürecinde öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ile mesleki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yıldız Sos Bil Ens Der 2023;7:1:1–10.

ABSTRACT

In the study, it was aimed to examine the relationship between the communication overload burden perceived by teachers and job satisfaction. The sample of the research consists of 294 teachers working at different levels in the 2020-2021 academic year. Correlational research design, which is a quantitative method, was used in the research. During the data collection

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-mail adres: mehmet.goktas@hku.edu.tr

process, the Personal Information Form created by the researchers, the Job Satisfaction Scale and the Communication Overload Scale were used. From descriptive statistics for demographic variables; one-way analysis of variance to determine the relationship between variables and job satisfaction; T-test was used to test the differentiation of the relationship between job satisfaction and perceived communication overload according to various variables, and regression analysis was used for the predictive level of job satisfaction of communication overload. A significant, weakly negative relationship was found between teachers' perceived overload of communication and their job satisfaction. While it is seen that the excessive communication load differs significantly according to gender and being a classroom guidance teacher; It has been observed that there is no difference according to seniority, marital status, and school level. The level of job satisfaction differs according to seniority; It was concluded that there was no difference according to gender, marital status, school level and being a classroom guidance teacher. The findings obtained as a result of the study were discussed within the framework of the literature, and suggestions for these results were presented.

Cite this article as: Şahin Z, Göktaş M. Examining the relationship between teachers' perceived overload of communication and their job satisfaction during pandemic process. Yıldız Sos Bil Ens Der 2023;7:1:1–10.

GİRİŞ

Toplum daima değişim hâindedir. Bu değişim kimi zaman yavaş olurken kimi zaman hızlı gerçekleşmektedir (Pehlivan, 2005). Pandemi süreci de hızlı değişimlerden birini topluma yaşatmıştır. Bu değişimden en çok etkilenen alandan biri ise hiç şüphesiz eğitim sistemi olmuştur. Covid-19 pandemi sürecinin başlamasının ardından iki aylık sürede çoğu ülkenin tedbir amaçlı yaptığı ilk düzenlemeler eğitim-öğretimin kesintiye uğramasını engellemek için tüm kademelerde sınıf eğitimlerini çevrimiçi ortama taşıma şeklinde olmuştur (Telli ve Altun, 2021). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2020a) verileri incelendiğinde 07 Nisan 2020 tarihinden itibaren, Covid-19 pandemi sebebiyle 188 ülkede okullar kapatılmıştır. Bu durumun, dünya genelindeki öğrenci sayısının yaklaşık %92'sini (1,576,021,818 öğrenci) etkilediği ifade edilebilir. Değişen eğitim sisteminde etkilenenlerin başında da öğretmenler gelmektedir.

Öğretmenlik mesleği geçmişten günümüze önemli bir meslek olarak birçok araştırmaya konu olmuştur. Doğan ve Çoban'a (2009) göre öğretmenlik mesleğini icra eden kişilerden alınan eğitimin sonunda, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda eğitimlerine uygun davranış sergilemeleri beklenir. Öğretmenlerin, etkili bir meslek yaşantısı ortaya koymaları için hangi bilgileri öğretecekleri ve bunları nasıl öğrenciye aktaracaklarını bilmelerinin yanında ne zaman öğretecekleri gibi bilgilere de sahip olmaları gerekir. Farklı çalışmalarda öğretmenlerin yeterlilik alanları farklı şekillerde ifade edilmektedir. Wyse (2006) yüksek düzey bilgi ve beceri sahibi olmayı, meslekte verimli ve istekli çalışmayı, anlayışlı olmayı, kritik değerlendirme yapabilmeyi, öğrencilerin öğrenmesiyle en iyi şekilde ilgilenmeyi öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlilikler olarak ifade etmektedir. Redecker'e (2017) göre ise öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlilikler; mesleki yeterlilik (mes-

leki katılım, dijital yeterlilik, konuya özgü yeterlilikler), pedagojik yeterlilikler (öğretme/öğrenme süreci, öğrencilerin güçlendirilmesi, değerlendirme, dijital kaynaklar), öğrenen yeterlilikleri (konuya özgü yeterlilikler, öğrencilerin dijital yetkinliğini kolaylaştırma, transfer edilebilir yeterlilikler) şeklinde ifade edilmektedir.

Yaşam şartlarının sürekli değişmesi, öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlilik ve özellikleri de etkilemektedir. Gelişen teknoloji ve pandeminin de uzaktan eğitimi zorunlu kılması sebebiyle öğretmenlerin dijital yeterliliklere sahip olmasının önemi de daha çok gündeme gelmeye başlamıştır. Bu bağlamda düşünüldüğünde pandemi öncesi ve sonrasında uzaktan eğitim sürecine geçilmesinin öğretmenlerin dijital yeterliliklerini etkilemesi muhtemeldir (Yılmaz ve Toker, 2021). Prensky (2001) eğitimdeki en önemli sorunlardan birinin öğretmenlerin dijital yetersizlikleri olduğunu ifade etmekte ve öğretmenin öğrencisiyle aynı teknolojik bağlamda bulunmadığı takdirde başarıya ulaşmalarının çok güç olacağını belirtmektedir. Bu doğrultuda pandemi süreciyle beraber öğretmenlerin dijital yeterliliğe sahip olmasının gerekli ve önemli olduğunun bir kez daha anlaşıldığını ifade etmek mümkündür.

bu meslekte başarı gösterebilmek için sadece bilişsel alanda gelişmiş olmak yeterli olmamakta, bu mesleği sevgi, istek ve özveri ile yapmak da fazlasıyla önem arz etmektedir. Çelikten, Şanal ve Yeni'ye (2005) göre bir öğretmen sabırlı davranarak olaylar karşısında duygularını kontrol edebilmeli, farklı görüşlere saygı duymalı, öğrencileri güdüleyici bir rol üstlenmeli, öğrenciye rol model olmalıdır.

Meslek; kişinin fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılarken sosyallık, saygınlık ve farklı birçok ihtiyacını karşılama da önemli rol oynar. Çünkü birey yaklaşık 20-30 yılını bir mesleği yaparak geçirmektedir. Bu mesleği yaparken mutlu olması demek bir bakıma bireyin mutlu bir yaşam sürmesi anlamına gelmektedir. Burada karşımıza mesleki doyum kavramı çıkmaktadır. Mesleki doyumunu bir

kişinin, iş veya iş deneyimini değerlendirmesinden doğan zevkli ve olumlu duygular hissetmesi iken iş doyumsuzluğu bunun tersini yansıtmaktadır (Sempene, Rieger ve Roodt, 2002). Öğretmenlerin mesleki doyumunu ortaya koyan çeşitli özellikler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları öğretmenlerin aldıkları maaş, çalışma şartları ve saatleri, yöneticilerinin tutumları ve davranışları ve öğretmenlerin kişisel özellikleridir (Jackson et al., 1986). Mesleki doyum ile ilgili yapılan çalışmaların başlangıcı 1910'lu yıllara kadar uzanmaktadır. Daha sonra mesleki doyuma yönelik araştırmalar 1960'lı yıllarda hız kazanmıştır (Cansız, 2019). Mesleki doyum kavramıyla ilgili ilk çalışma, 1911 yılında Frank Taylor tarafından gerçekleştirilmiştir. Taylor mesleki doyum kavramını, meslekten sağlanan ekonomik kazanç ve mesleğin bireylere sağladığı kazanımlar ile ilişkilendirildiğini ifade etmiştir (Avcı, 2018). İş ortamındaki arkadaşlık ilişkileri de iş doyumunu etkileyen önemli bir diğer faktördür (Cansız, 2019). Öğretmenler, aynı okulda çalıştıkları iş arkadaşları ve onlarla olan iletişimlerinden beklentileri karşılanmadığında okullarını etkili bir eğitim kurumu olarak değerlendirmemektedir (Yıldırım, Akan ve Yalçın, 2017). Aynı zamanda iş doyumunu yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi çeşitli faktörlerin yanı sıra yapılan mesleğin içeriği, sonunda eriştiği maddi kazanç, yönetim şekli, çalışılan koşullar, iş arkadaşları gibi örgütsel ve çevresel faktörlerden de etkilenmektedir (Sünter, Canbaz, Dadak ve Pekşen, 2006).

Literatür incelendiğinde mesleki doyum kavramı; öğretmenlerin yaş, çalıştıkları okul türü ve okulun fiziksel imkânları, okuldaki diğer meslektaşları ile ilişkileri, yenilenen ders programı, üniversiteye geçiş sınav sistemi ve hizmet içi eğitimlere katılım (Koruklu, Feyzioğlu, Özenoğlu ve Kaldırım, 2013), mesleki profesyonellik (Altinkurt ve Yılmaz, 2014), meslek ve kültür dersi gibi öğretmenlik alanları (Aşlamacı, 2017), bilişsel esneklik (Üzümcü ve Müezzın, 2018), müdür desteği ve öğretmen işbirliği (Olsen ve Huang, 2019), mesleki aidiyet duygusu (Aydınol ve Üredi, 2020), mesleki motivasyon (Taş ve Selvitopu, 2020), tükenmişlik düzeyi (Atabay, 2020), yaşam boyu öğrenme (Torun, 2020), öğretmen yeterliliği (Güngör, Ogelman ve Toklu, 2022) gibi değişkenler ile ilişkisine göre incelenmiştir.

Öğretmenlerin sahip olmasının önemli olduğu özelliklerinden biri de iletişim becerisidir. İletişimin öneminden Çetinkanat (1998) "Öğretmenler eğitim öğretimde ve kişilerarası iletişimde sevgi, saygı, dürüstlük ve sorumluluk gibi değerlere fazlasıyla önem atfederek iletişimsizliğin ortaya çıkaracağı olumsuz sonuçlarla uğraşmak yerine, yaşamın belki de en önemli zamanlarını eğitim dünyası içerisinde geçiren öğrencilerin, öncelikle öğretmenleriyle olumlu iletişim kurabilmeleri fazlasıyla önem teşkil etmektedir." şeklinde bahsetmektedir. İletişim becerisinin bu kadar önemli olduğu bu meslekte, aşırı iletişim bazen olumsuzluklara da yol açmaktadır. Özellikle pandemiyle beraber hayatımızda oluşan belirsizlik ve korkunun eğitime yansımalarında artan iletişim yükünden öğretmenler de çeşitli şekillerde etkilenmiştir.

Günümüzde iletişim imkânlarının teknolojinin de etkisiyle daha da gelişmesi bireyin maruz kaldığı veya aldığı iletileri nicelik olarak fazlasıyla artırmıştır. Teknoloji bu kadar gelişmeden önce iletişim kuramcılığı tarafından, kitle iletişim araçlarının kişilere yaptığı ileti bombardımanını, enformasyon yağmuru, mesaj patlaması gibi kavramlar ortaya atılmıştır (Eren ve Narmanlıoğlu, 2018). Teknolojiyle beraber her anda her saatte ulaşılabilir olma durumundan öğretmenler birçok kez olumlu olarak yararlınsa da bunun yanında olumsuzluklarla da karşılaşmıştır (Harper, 2013; Glowacki ve Cruz, 2017; Stephens, Mandhana, Kim, Li, 2017). Bu olumsuzluklardan biri de aşırı iletişim yükü kavramını karşımıza çıkarmaktadır. Bu kavramdan ilk kez Meier (1963) bahsetmiştir. Bu kavramın karşılığı literatürde daha çok "aşırı bilgi/ enformasyon yükü" olarak da geçmektedir (Baytar, 2013; Bermes, 2021; Carnes, 2021; Eren ve Narmanlıoğlu, 2018; Starcevic, Schimmenti, Billieux ve Berle, 2021). Batista ve Marques (2017) aşırı iletişim yükü kavramını; alıcıya ulaşan mesajın, alıcı tarafından yönetme ve anlamlandırma kapasitesini aşan düzeyde olması şeklinde ifade etmektedir. Yapılan çeşitli tanımlar da incelendiğinde aşırı iletişim yükü, kısa zamanda ve ihtiyaç duyulandan fazla enformasyona maruz kalmak olarak özetlenebilir (Dilekçi ve Limon, 2020). Bu maruz kalma durumu özellikle teknolojinin gelişerek internetin hayatımızın her alanına yayılması ile hız kazanmış, pandemi sürecinde herkesin evde kalmasıyla ile doruk noktasına ulaşmıştır. Bawden, Holtham ve Courtney (1999) tarafından ise aşırı iletişim yükü, bilhassa internetin hayatımıza girmesinin de etkisi ile 1990'lı yıllardan günümüze birey ve örgüt bağlamında mühim bir problem olarak ifade edilmiştir.

Pandemi döneminde öğretmenlerin iletişim yükünü inceleyen Türkiye'de yalnız iki çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların ilki Dilekçi ve Limon (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, algılanan aşırı iletişim yükü mesleki kıdem, cinsiyet, okul türü değişkenlerine göre incelenmiştir ve bu değişkenlerle iletişim yükü arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Diğer çalışma ise Özbek (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada ise öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün iş performansı ve motivasyonlarına etkisi incelenmiştir. Cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyi, görev yapılan okul türü, medeni durum ve yaş değişkenleri çalışmaya dâhil edilmiştir. Cinsiyet, kıdem, görev yapılan okul türüne göre aşırı iletişim yükü düzeyinin farklılaştığı görülmüştür. Aşırı enformasyon yükü kavramı ile ilgili diğer bir araştırmayı ise Eren ve Narmanlıoğlu (2018) gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada gazetelerin sosyal medyada paylaştığı haberler incelenmiştir. Sonucunda ise, mesaj bombardımanı altında bireylerin faydalı ya da doğru bilgiyi faydasız ya da yanlış bilgilerden ayırt etmekte zorlandığı görülmüştür. Bu yoğun bilgi bombardıman altında insanlar doğru ve gerçek bilgilere karşı ilgisini yitirebildiği sonucuna varılmıştır. Baytar'ın (2013) araştırmasında ise aşırı enformasyon yükünün dikkat eksikliği, zamansızlık,

kaygılanma, bilgiyi özümsemeye zorluk, zihinsel yorgunluk gibi problemlere yol açtığı görülmüştür.

Cho, Lee, Kim (2019) tarafından yürütülen diğer bir çalışmada iletişimdeki aşırı yük kavramı üç boyutta incelenmiştir. Bu boyutlardan aşırı bilgi yüklenmesi ve sistem özelliği aşırı yüklenmesinin rol belirsizliği ve rol çatışmasını fazlasıyla arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Barret, Ford ve Zhu (2020) ise hastane çalışanlarının aşırı iletişim yüküne dair bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bu araştırma sonucunda eşzamanlı iletişim kanallarında aşırı iletişim yükü hafiflediği, eşzamanlı olmayan iletişimde ise bu yükün arttığı ortaya konulmuştur. Aşırı iletişim yükü çalışmaları kısıtlı olsa da pandemi sürecinde öğretmenlere yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde genellikle bu süreçte karşılaşılan problemlere yönelik olduğu görülmektedir (Balım, Altay ve Öztaş, 2022; Kavuk ve Demirtaş, 2021; Metin, Gürbey ve Çevik, 2021). Kaymaz (2021) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin değişen iş yükü incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre en çok hissedilen iş yükünün sınırsız mesai saatinin olması, iletişim yoğunluğunun olması, iş ve özel hayata ayrılan vakitlerde yaşanan problemler olduğu görülmüştür. Metin, Gürbey ve Çevik (2021) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin pandemi sürecinde çalışma yükünün arttığı ve boş zaman kavramlarının ortadan kalktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde pandemi sürecinde yapılan çalışmaların genelde sağlık çalışanlarına yönelik olduğu görülmektedir (Filiz ve Kulacaoğlu, 2021; Güler, 2021; Güner ve Gemlik, 2021; Pala ve Metintaş, 2020; Yücel, 2021). Öğretmenlerin iletişim yükü algılarının mesleki doyumuna etkisi araştırılması, az çalışma yapılmış bu alana katkı sunacaktır. Bununla beraber çalışma sonucunda ulaşılan verilerin pandemi sürecinde öğretmenlerin yaşadığı problemlerin anlaşılmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Ulaşılan bulguların, öğretmenlerin yaşadığı problemleri yöneticilerin ve velilerin anlamasının kolaylaşacağı öngörülmektedir. Bunun da eğitim öğretim faaliyetlerine ve öğretmenlerin hem mesleki hem de sosyal hayatına olumlu yansıtacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün mesleki doyumuna etkisinin çeşitli değişkenler aracılığıyla incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- Aşırı iletişim yükü mesleki doyumunu yordamakta mıdır?
- Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ve mesleki doyumunu medeni durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ve mesleki doyumunu mesleki kıdemine göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ve mesleki doyumunu cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ve mesleki doyumunu sınıf rehber öğretmenliği görevinin olmasına göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada aşırı iletişim yükünün mesleki doyumuna etkisi çeşitli değişkenler aracılığıyla incelendiği için nicel araştırma yöntemlerinden olan korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Korelasyonel araştırma, iki veya daha çok değişken arasındaki var olan ilişkinin bu değişkenlere müdahalede bulunmadan incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, 2018). Korelasyonel araştırmalar ikiye ayrılmaktadır: keşfedici ve yordayıcı korelasyonel araştırmalar (Fraenkel & Wallen, 2006). Bu çalışmada yordayıcı korelasyonel yöntemi kullanılmıştır. Yordayıcı korelasyonel araştırmalarda değişkenlerden birinden yola çıkılır ve diğer değişkenin bilinmeyen değeri belirlenir.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Pandemi sürecinde katılımcılara ulaşma problemi olabileceği düşünülerek bu örnekleme yöntemi seçilmiştir. Uygun örnekleme yönteminde araştırmacı ihtiyaç duyulan büyüklükteki gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir birimlerden başlayarak örneklemini oluşturmaktadır (Büyüköztürk, 2018).

Çalışma 2020-2021 yılında Gaziantep ilinin Şahinbey ve Şehitkâmil ilçelerinde çeşitli kademelerde görev yapan 294 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ait demografik değişkenler Tablo 1'de verilmiştir.

Katılımcıların 120'si (%40,8) erkek ve 174'ü (58,2) kadınlardan oluşmaktadır. 221'i (%75,2) evli ve 73'ü (%24,8) bekârdır. 75'i (%25,5) ilkökul kademesinde görev yaparken, 73'ü (%24,8) ortaokul kademesinde, 146'sı (%49,7) ise lisede görev yapmaktadır. Katılımcıların 121'i (%41,2) 0-10 yıllık mesleki kıdeme sahiptir, 81'i (%27,6) 10-20 yıl, 92'si (%31,3) 21+ kıdeme sahiptir. Katılımcıların 183'ünün (%62,2) rehber öğretmeni olduğu sınıf varken, 111'inin (%37,8) rehber öğretmeni olduğu bir sınıf yoktur.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

Faktör	Değişken	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	120	40.8
	Kadın	174	59.2
Medeni Durum	Evli	221	75.2
	Bekâr	73	24.8
	Kıdem	0-10	121
Kademe	10-20	81	27.6
	21+	92	31.3
	İlkokul	75	25.5
Sınıf Rehber Öğretmenliği	Ortaokul	73	24.8
	Lise	146	49.7
	Var	183	62.2
	Yok	111	37.8

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Mesleki Doyum Ölçeği

Mesleki Doyum Ölçeği Kuzgun, Sevim ve Hamamcı tarafından (1999) tarafından herhangi bir işi icra eden kişilerin mesleki doyumunu saptamak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte 8 olumsuz, 20 olumlu madde yer almaktadır. Maddeler beş dereceli likert tipi (A: Her zaman, B: Sık sık, C: Ara sıra, D: Nadiren, E: Hiçbir zaman) şeklindedir. Olumlu maddeler A:5, B:4, C:3, D:2, E:1 olumsuz maddeler A:1, B:2, C:3, D:4, E:5 şeklinde ters olarak puanlanmıştır. Ölçeğe ilişkin geçerlilik sonuçları faktör analizi yöntemi ile açıklanmaya çalışılmıştır. Ölçeğin geçerliğine yönelik sonuçlar için 114 kişiden veri toplanmıştır. İç tutarlılık katsayısı $\alpha = .9028$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin 20 maddesinin toplam korelasyonları .30'un üzerindedir.

İletişim Yükü Ölçeği

Ballard ve Seibold'un (2006) Chung ve Goldhaber'den (1991) aldığı İletişim Yükü Ölçeği (Communication Load Scale), 9 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçektir. Türkçeye uyarlama çalışmaları Limon ve Dilekçi (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. İlk olarak İngiliz dili eğitimcileri maddeleri dilimize çevirerek Covid-19 süreci için uyarlanmıştır. Çeşitli uzmanlar tarafından öneriler sunulmuştur. Bu öneriler doğrultusunda ölçek uyarlamaları gerçekleştirilmiştir. Ölçek 5'li likert tipi ölçektir. Çalışmalar sonucunda 8 maddenin tek bir faktör altında toplandığı görülmüştür. Ardından ölçeğin tek boyutlu yapısı, doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Bulgulara göre faktör yükü değerlerinin .834 (Madde 9)-.697 (Madde 2) arasında değiştiği görülmüştür. Son olarak güvenilirlik ve geçerlik belirlenmesi için Cronbac alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve .926 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından iletişim yükünün mesleki doyumunu yordayıp yordamadığı incelenirken bu ilişkinin hangi değişkenlerden etkilendiği ölçülmek istenmiştir. Kişisel bilgi formu ile cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, çalışılan okul kademesi, rehber öğretmeni olduğu sınıf olup olmama durumu gibi bilgilere ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama sürecine başlamadan önce ölçeği geliştiren araştırmacılardan kullanım izni alınmıştır. Ardından veri toplama sürecine geçilmiştir. Google forms aracılığıyla oluşturulan araştırma linki çevrimiçi ortamda paylaşılarak katılm-

cılara ulaşılması hedeflenmiştir. Verilerin analizi için SPSS 26 paket program kullanılmıştır. Verilere yönelik olarak yapılan incelemeler sonucunda normallik varsayımlarının karşılandığı görülmüş ve veri analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Demografik değişkenler için betimsel istatistikler; mesleki kıdem, çalışılan kademenin algılanan aşırı iletişim yükü ve mesleki doyuma etkisini belirlemek için ise tek yönlü varyans (One-Way ANOVA) analizi kullanılmıştır. Mesleki doyum ve algılanan aşırı iletişim yükünün cinsiyet, medeni durum ve sınıf rehber öğretmenliği görevinin olup olmamasına göre farklılaştığını test etmek için ise T-test'i kullanılmıştır.

Veri setinin incelenmesi amacıyla ilk olarak veri seti kontrol edilmiştir. Ardından kayıp veri analizi yapılmış, veri setinde herhangi bir kayıp değer olmadığı görülmüştür. Sonraki aşamada veri setindeki uç değerler incelenmiş ve iletişim yükü, mesleki doyum toplam puanlarının ayrı ayrı z puanlarına bakılmıştır. 4 yanıtlayıcının uç değere sahip olduğu (-3, +3 dışında değer aldığı) görülmüş ve veri setinden çıkarılmıştır. Ardından maddeler için çarpıklık değerlerinin -1.17 ile 0.18 arasında, basıklık değerlerinin -1.18 ile -0.63 arasında değiştiği görülmüştür.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde mesleki doyum ve aşırı iletişim yüküne ilişkin bulgular yer almaktadır. Mesleki doyumun değişkenlere göre bulgular Tablo 2 ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. Mesleki Doyuma Ait Bulgular

Faktör	Değişken	Frekans	SS	p
Cinsiyet	Erkek	120	5.81	.138**
	Kadın	174	7.23	
Medeni durum	Evli	221	13.3	.581**
	Bekâr	73	11.5	
Kıdem	0-10	121	6.58	.031*
	10-20	81	6.13	
	21+	92	6.66	
Kademe	İlkokul	75	12.99	.779**
	Ortaokul	73	12.65	
	Lise	146	13.02	
Sınıf Rehber Öğretmenliği	Var	183	13.64	.365**
	Yok	111	11.56	

*p<.05; **p>.05.

Tablo 3. Mesleki Doyuma Ait Anova Bulguları

Grup	n	\bar{X}	SS	Var. K	KT	F	p
0-10	121	76.0826	12.76557	G.Arası	1146.437	3.505	.031*
10-20	81	74.1111	13.61892	G.İçi	47585.032		
21+	92	79.1848	12.04016	Toplam	48731.469		

p<.05; **p>.05.

Analizler sonucunda mesleki doyum düzeyinin cinsiyet ($p=.138$), medeni durum ($p=.581$), sınıf rehber öğretmenliği görevine ($p=.365$) ve çalıştığı okul kademesine ($p=.779$) göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Mesleki doyuma ait anova sonuçlarına göre mesleki doyumun kıdeme göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=.031$). Mesleki kıdemi 10-20 yıl arasında olan öğretmenlerin mesleki doyumunu 21+ üstünde olan öğretmenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p=.010$). En yüksek mesleki doyuma sahip olan grup ise 21+ kıdeme sahip olan öğretmenler olduğu görülmüştür.

İletişim yükü düzeyinin çeşitli değişkenlere ait bulgular Tablo 4 ve Tablo 5'te sunulmuştur.

Analizler sonucunda tüm öğretmenlerin aşırı iletişim yükü düzeyi ($\bar{X}=3.59$; Sık sık) olduğu görülmüştür. İletişim yükü düzeyinin cinsiyete göre ($p=0.11$) ve sınıf rehber öğretmenliği görevi olmasına ($p=.003$) göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda kadın öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü düzeyinin ($\bar{X}=29,54$) erkek öğretmenlere ($\bar{X}=27,59$) göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aşırı iletişim yükünün medeni duruma ($p=.581$), kıdeme ($p=.362$), çalışılan okul kademesine göre ($p=.848$) ise anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Tablo 4. İletişim Yüküne Ait Bulgular

Faktör	Değişken	Frekans	SS	p
Cinsiyet	Erkek	120	5.81	.011*
	Kadın	174	7.23	
Medeni durum	Evli	221	13.32	.581
	Bekâr	73	11.58	
Kıdem	0-10	121	12.76	.362
	10-20	81	13.61	
	21+	92	12.04	
Kademe	İlkokul	75	5.91	.848
	Ortaokul	73	7.37	
	Lise	146	6.11	
Sınıf Rehber Öğretmenliği	Var	183	6.06	.003*
	Yok	111	6.92	

* $p<.05$; ** $p>.05$.

Tablo 5. İletişim Yüküne Ait Anova Bulguları

Grup	n	\bar{X}	SS	Var. K	KT	F	p
İlkokul	75	28,8133	5,917	G.Arası	14,008	,165	,848**
Ortaokul	73	28,3699	7,737	G.İçi	12327,859		
Lise	146	28,8973	6,116	Toplam	12341,867		
0-10	121	28,7107	6,583	G.Arası	85,856	1,019	,362**
10-20	81	29,5185	6,138	G.İçi	12256,011		
21+	92	28,1087	6,663	Toplam	12341,867		

* $p<.05$; ** $p>.05$.

Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü düzeyinin çalışılan kademe ve kıdeme göre ait bulguları Tablo 5'te sunulmuştur. Analizler sonucunda algılanan aşırı iletişim yükünün çalışılan kademe ve kıdeme göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün mesleki doyumuna ilişkin sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur. Analizler sonucunda iletişim yükü düzeyi ile mesleki doyum arasında negatif yönde anlamlı farklılık görülmüştür ($p=0.12$, $\beta=-.146$, $r=-0.18$). Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü ile mesleki doyum düzeyi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü arttıkça mesleki doyum azalmaktadır. Aynı zamanda bu etki için hesaplanan etki büyüklüğünün ise ($R^2=.03$) küçük düzeyde olduğu görülmektedir (Cohen, 1988).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada pandemi sürecinde öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün mesleki doyuma etkisini çeşitli değişkenler aracılığıyla incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda her değişken için mesleki doyum ve iletişim yükü kavram ayrı ayrı incelenmiştir. Bulgular sonucunda öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü;

- Cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü erkek öğretmenlere göre fazladır.
- Sınıf rehber öğretmenliği görevi olmasına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sınıf rehber öğretmenliği görevi olan öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü bu görevi olmayanlara göre fazladır.
- Medeni duruma, kıdeme, kademe gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermemektedir.
- Mesleki doyum kavramının bulgularına göre ise;
- Cinsiyet, medeni durum, sınıf rehber öğretmenliği görevinin olup olmaması ve çalışılan okul kademesine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.
- Kıdeme göre ise anlamlı farklılık göstermektedir.

Bu bağlamda aşırı iletişim yükünün incelendiği daha önceki çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşmakla birlikte farklı sonuçlara da ulaşılmıştır. Limon ve Dilekçi (2020)

Tablo 6. İletişim Yükü ve Mesleki Doyuma İlişkin Regresyon Bulguları

Değişken	B	β	F	R	R ²	p
Sabit	-.347	-.182	9.813	.182	.033	.002*

*p<.05.

tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükü cinsiyet, kıdem, medeni durum, okul türüne göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Özbek (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise kadın öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün daha fazla olduğu görülmüştür. Bu çalışmada da algılanan aşırı iletişim yükünün cinsiyete göre farklılaştığı görülmüş, kadın öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Chethiyar ve diğerlerine (2019) göre erkekler, kadınlarla kıyaslandığında aşırı iletişim yükünden daha az etkilendiği görülmektedir. Bu bağlamda erkek ve kadın öğretmenler arasındaki farklılığın sebeplerinden biri erkek öğretmenlerin iletişim yükünden daha az etkilenmesi olduğu düşünülebilir. Bir diğer sebep olarak ise kadın öğretmenlerin üzerindeki sorumluluğunun fazlalığı düşünülebilir. Bu sorumluluklar; çocuk bakımı, ev işlerinin sorumluluğunun tamamen kendisinde olması vb. şeyler olabileceği düşünülmektedir. Bu farklılığın sebepleri farklı çalışmalarda detaylıca incelenebilir. Ayrıca yine Limon ve Dilekçi'nin (2020) çalışmasında öğretmenlerin iletişim yüküne dair ortalama cevapların "ara sıra" olduğu sonucuna ulaşılmış iken bu çalışmada ortalama cevapların "sık sık" olduğu görülmüştür. Bu farklılığın kaynağı çalışma yapılırken pandemi sürecinin hala sürüyor olması ve okulların açılıp açılmamasının çok sık gündemde olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünü azaltmak adına bu tartışmalara sebebiyet vermeden net açıklamaların yapılması, açıklamaların ardından ilgili bakanlık tarafından velilere bilgilendirici mesaj gönderimi yapılması bu yükün hafiflemesine katkı sunabilir.

Aşırı iletişim yükünün Dilekçi ve Limon (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya paralel olarak kıdeme ve çalışılan okul kademesine göre farklılaşmadığını sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Özbek (2022) tarafından yapılan çalışmada ise aşırı iletişim yükünün kıdeme ve okul türüne göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün, 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerden daha fazla olduğu görülmüştür. Görev yapılan okul türü ise özel ve kamu olarak incelenmiş ve bu doğrultuda özel okulda görev yapan öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir değişken olan medeni duruma göre ise Dilekçi ve Limon (2020) ve Özbek (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda benzer olarak aşırı iletişim yükünün farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Mesleki doyum kavramı için ise hem literatür ile uyuşan hem de farklılık gösteren bulgular elde edilmiştir. Güngör, Ogelman ve Toklu (2022) yaptığı çalışmaya göre mesleki doyum kavramı yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken kıdeme göre anlamlı bir fark göstermemiştir. Mesleki doyumunun en yüksek olduğu yaş grubunun 40-49 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmenleri olduğu görüldükçe, mesleki doyumun en az olduğu yaş grubu ise 20-29 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ergin (2022) tarafından öğretmenlerin mesleki doyumunu ile ilgili yapılan çalışmada ise mesleki doyumun medeni duruma, cinsiyete, eğitim düzeyine, çalışılan okul kademesine, okuldaki ve meslekteki kıdeme ve yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Torun (2020) çalışmasında cinsiyete, medeni duruma, okul kademesine ve kıdeme göre mesleki doyumun farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bahçalı (2020) ise kıdem, yaş gibi faktörlerin iş doyumunu etkilediği ancak cinsiyetin iş doyumunu etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da kıdemin mesleki doyumunu etkilediği; cinsiyet, okul kademesi, medeni durum etkilemediği görülmüştür. Kıdeme göre farklılaşmanın 10-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerle 21+ üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. En yüksek mesleki doyumaya sahip grubun 21+ yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin olduğu görülmüştür. Gündoğdu (2013) tarafından mesleki doyumaya yönelik yürütülen çalışmada da 21-25 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin en yüksek mesleki doyumaya sahip olduğu görülmüştür. Bu bağlamda meslekte fazlasıyla tecrübe kazanmak, mesleğe alışmak ve meslekle beraber hayatını düzene koymayı niş doyumunu etkilediği söylenebilir (Gündoğdu, 2013).

Algılanan aşırı iletişim yükü ve mesleki doyum arasında negatif yönde zayıf ilişki bulunmuştur. Beklenenden düşük çıkan bu sonuç öğretmenlerin algılanan aşırı iletişim yüküne rağmen mesleğini sevmeye devam ettiklerini ve öğrencileri için faydalı olmaya çalıştığını göstermektedir. Pandemi süreci fazlasıyla belirsizliği ve karmaşayı içinde barındırmaktadır. Böyle zorlu bir süreçte öğretmenlerin eğitimin minimum düzeyde kayıpla devamı için ellerinden gelen çabayı bireysel farklılıklardan bağımsız sergilediklerinden bahsedilebilir (Dilekçi ve Limon, 2020).

Çalışmanın; Dilekçi ve Limon (2020) ve Özbek (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmalardan farklı olan bir yönü ise sınıf rehber öğretmenliği görevinin olup olmaması değişkenin dâhil edilmesidir. Bu değişken öğretmenlerin mesleki doyumunda bir farklılık oluşturmazken iletişim yükü düzeyini farklılaştırmıştır. Bu durumun sınıf rehber öğretmenlerinin sınıfta yaşanan bir problemde başvurulan ilk kişi olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Branş öğretmenleri bu yönde sadece kendi dersleriyle ilgili sorularla karşılaşırken, sınıf rehber öğretmeni her türlü problemde aranan ilk kişi olabilmektedir. Bu bağlamda ilerleyen çalışmalarda sınıf rehber öğretmenliği görevinin olup olmaması değişkenin dâhil edilmesi ve farklı çalışmalarda incelenmesi önerilmektedir. Sınıf rehber öğretmenliği görevi olan ve

olmayan öğretmenlerin algıladığı aşırı iletişim yükünün sebepleri, iletişim yüküne bağlı tükenmişlik düzeyleri, iş yaşam dengesi ve iş stresi gibi konularının incelendiği çalışmalar yürütülebilir.

Araştırmanın alana katkıları yanında bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Bu sınırlılıklardan biri çalışmanın sadece ilkökul, ortaokul ve lise kademesindeki öğretmenlerle yürütülmesidir. Bundan sonraki çalışmalarda okul öncesi ve yükseköğretim kurumundaki öğretim elemanlarının sürece dâhil edilmesi önerilmektedir. Aynı zamanda yapılan çalışma nicel çalışma olup sorunların kaynağını vermemektedir. Eren ve Narmanlıoğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada aşırı enformasyon yükünün dikkat eksikliği, zamansızlık, kaygılanma, bilgiyi özümsemeye zorluk, zihinsel yorgunluk gibi problemlere yol açtığı sonucuna varılmıştır. İleride yürütülecek çalışmalarda nitel yöntemler kullanılması öğretmenlerin de buna benzer veya farklı yaşadığı durumları anlamaya yardımcı olabilir. Bu bağlamda iletişim yükünün öğretmenlerin hayatına etkisini daha ayrıntılı şekilde vererek sorunların kaynağına yönelik etkili çözüm yollarını sunulabilir.

Etik: Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir etik sorun bulunmamaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazarlık Katkıları: Fikir: Z.Ş.; Tasarım: .Z.Ş., M.G.; Denetleme: Z.Ş., M.G.; Kaynaklar – Z.Ş.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi: Z.Ş., M.G.; Analiz ve/veya yorumlama: Z.Ş., M.G.; Literatür Taraması: Z.Ş.; Yazıyı Yazan: Z.Ş.; Eleştirel İnceleme: M.G.

Çıkar Çatışması: Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics: There are no ethical issues with the publication of this manuscript.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Z.Ş.; Design – Z.Ş., M.G.; Supervision – Z.Ş., M.G.; Resources – Z.Ş.; Data Collection and/or Processing – Z.Ş., M.G.; Analysis and/or Interpretation – Z.Ş., M.G.; Literature Search – Z.Ş.; Writing Manuscript – Z.Ş.; Critical Review – M.G.

Conflict of Interest: The author declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

Altınkurt, Y., & Yılmaz, K. (2014). Relationship between occupational professionalism of teachers and their job satisfaction. *Sakarya University Journal of Education*, 4(2), 57–71. [Turkish] [CrossRef]

Aşlamacı, İ. (2017). The investigation of job satisfaction levels of the imam hatip high school teachers according to various variables. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16(31), 175–201. [Turkish] [CrossRef]

Atabay, E. (2020). *Tükenmişlik ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Anaokulu öğretmenleri örneklemini* [Unpublished master's thesis]. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Avcı, S. (2018). *İş stresi ve mesleki doyum arasındaki ilişki: Sosyal çalışma görevlileri üzerine bir araştırma* [Unpublished master's thesis]. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydınoğlu, P., & Üredi, L. (2020). Investigation of the relationship between the primary school teachers' feelings of professional belonging and their satisfaction levels: Mersin province case. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(Suppl), 5683–5703. [Turkish] [CrossRef]

Bahçalı, F. (2020). *Mesleki ve teknik liselerde kültür derslerine giren öğretmenlerin iş doyumları: Nitel bir araştırma* [Unpublished master's thesis]. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ballard, D. I., & Seibold, D. R. (2006). The experience of time at work: Relationship to communication load, job satisfaction, and interdepartmental communication. *Communication Studies*, 57(3), 317–340. [CrossRef]

Balım, A. G., Altay, E., & Öztas, B. Examination of the studies made with teachers on distance education in the COVID-19 process. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 62, 503–526. [Turkish]

Bawden, D., Holtham, C., & Courtney, N. (1999). Perspectives on information overload. *Aslib Proceedings*, 51(8), 249–255. [CrossRef]

Baytar, O. (2013). The viewing of audience to the issue of information overload in media. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 4(11), 35–55. [Turkish] [CrossRef]

Bermes, A. (2021). Information overload and fake news sharing: A transactional stress perspective exploring the mitigating role of consumers' resilience during COVID-19. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 61, 102555. [CrossRef]

Büyüköztürk, Ş. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri. *In Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (pp. 192–193). Pegem Akademi.

Cansız, H. O., & Özgenel, M. (2019). The effect of teachers' professional images on their job satisfaction. *JRES*, 8(1), 1–15. [Turkish] [CrossRef]

Carnes, S. (2021). Information overload curation during COVID-19. *Journal of Hospital Librarianship*, 21(2), 167–172. [CrossRef]

Chethiyar, S. D. M., Asad, M., Kamaluddin, M. R. U., Ali, A., & Sulaiman, M. A. B. A. (2019). Impact of information and communication overload syndrome on the perfor-

- mance of students. *Opción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales*, 24, 390–405.
- Cho, J., Lee, H., & Kim, H. (2019). Effects of communication-oriented overload in mobile instant messaging on role stressors, burnout, and turnover intention in the workplace. *International Journal of Communication*, 13, 1743–1763.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Erlbaum.
- Çalışkan Pala, S., & Metintaş, S. (2020). Healthcare professionals in the COVID-19 pandemic. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 5(Suppl), 156–168. [Turkish] [CrossRef]
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Ö. Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 207–237. [Turkish]
- Çetinkanat, C. (1998). Öğretmen adayları ve müfettişlerin bakış açısından öğretmen iletişim becerileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 14(14), 209–221. [Turkish]
- Dilekçi, Ü., & Limon, İ. (2020). Investigation of teachers' perceptions of "communication overload" related to COVID-19 pandemic. *Milli Eğitim*, 49(1), 231–252. [Turkish] [CrossRef]
- Doğan, T., & Çoban, A. E. (2009). The investigation of the relations between students' attitude toward teaching profession and anxiety level in faculty of education. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157–168. [Turkish]
- Eren, M., & Narmanlıoğlu, H. (2018). Examination of the news which newspapers share on social media. *e-Journal of New Media*, 2(3), 204–216. [Turkish] [CrossRef]
- Ergin, R. (2022). *Öğretmenlerin iş yaşam dengesi ve iş doyumları arasındaki ilişki* [Unpublished master's thesis]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güler, S. (2021). Survivor Syndrome in Pandemic Days: A study on health workers. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(Suppl), 3390–3413. [Turkish]
- Gündoğdu, G. B. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin iş doyumları ve mesleki tükenmişlik düzeyleri üzerine bir çalışma: Mersin ili örneği*. [Unpublished master's thesis]. Çag Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngör, H., Ogelman, H. G., & Toklu, D. A. Examination of the relationships between pre-school teachers' competency and their job satisfaction. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 38–48. [Turkish] [CrossRef]
- Gürer, A., & Gemlik, H. N. (2020). A qualitative study on the problems and solution proposals of healthcare employees in the field during the Covid-19 pandemic process. *Journal of Health Services and Education*, 4(2), 45–52. [Turkish] [CrossRef]
- Harper, R. (2013). The texture of our business. *Mobile Media & Communication*, 1(1), 141–146. [CrossRef]
- Kavuk, E., & Demirtaş, H. (2021). Difficulties experienced by teachers in the distance education during COVID-19 pandemic. *E-International Journal of Pedagogogy*, 1(1), 55–73. [Turkish]
- Kuzgun, Y., Aydemir Sevim, S. & Hamamcı, Z. (1999). De-veleoping a job satisfaction scale. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 14–18. [Turkish]
- Marques, R. P. F., & Batista, J. C. (2017). An overview on information and communication overload. In R. P. F. Marques, & J. C. Batista (Eds.), *Information and Communication Overload in The Digital Age* (pp. 1–19). IGI Global. [CrossRef]
- Metin, M., Gürbey, S., & Çevik, A. (2021). Teacher opinions on distance education in Covid-19 pandemic process. *MM-International Journal of Educational Sciences*, 5(1), 66–89. [Turkish] [CrossRef]
- Olsen, A., & Huang, F. (2019). Teacher job satisfaction by principal support and teacher cooperation: Results from the Schools and Staffing Survey. *Education Policy Analysis Archives*, 27(11), 1–31. [CrossRef]
- Özbek, A. (2022). *Öğretmenlerin algıladıkları aşırı iletişim yükünün öğretmenlerin iş performansı ve motivasyonlarına etkisinin covid 19 salgını açısından incelenmesi*. [Unpublished master's thesis]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Pehlivan, K. B. (2005). A study on perception of communication skills of preservice teachers. *İlköğretim Online*, 4(2), 17–23. [Turkish]
- Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu* (Y. Punie, Ed.). Publications Office of the European Union.
- Roodt, G., Rieger, H. S., & Sempene, M. E. (2002). Job satisfaction in relation to organizational culture. *SA Journal of Industrial Psychology*, 28(2), 23–30. [CrossRef]
- Taş, A., & Selvitopu, A. (2020). An examination of job satisfaction and occupational motivation levels of high school teachers. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(29), 23–42. [Turkish] [CrossRef]
- Starcevic, V., Schimmenti, A., Billieux, J., & Berle, D. (2021). Cyberchondria in the time of the COVID-19 pandemic. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(1), 53–62. [CrossRef]
- Stephens, K. K., Mandhana, D. M., Li, X., Kim, J. J., Glowacki, E. M., & Cruz, I. (2017). Reconceptualizing communication overload and building a theoretical foundation. *Communication Theory*, 27(3), 269–289. [CrossRef]
- Sünter, A. T., Canbaz, S., Dabak, Ş., & Pekşen, Y. (2006). The levels of burnout, work-related strain and work satisfaction in general practitioners. *Genel Tıp Dergisi*, 16(1), 9–14. [Turkish]
- Telli, S. G. & Altun, D. (2021). Online learning during coronavirus (Covid-19) pandemic period. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 90–107. [Turkish] [CrossRef]
- Torun, B. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve iş doyum düzeylerinin incelenmesi* (Publication No. 181109101) [Master's thesis, Maltepe Üniversitesi]. Edu 7: Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.

- UNESCO. (2021, Jun). COVID-19 *Educational disruption and response*. <https://www.unesco.org/en/covid-19/education-response>.
- Üzümcü, B., & Müezzın, E. E. (2018). Investigation of the level of cognitive flexibility and job satisfaction of teachers. *Sakarya University Journal of Education*, 8(1), 8–25. [Turkish] [CrossRef]
- Wyse, D. (2006). Becoming a primary school teacher. Taylor & Francis Group.
- Yıldırım, İ., Akan, D., & Yalçın, S. (2017). The relationship between the job satisfaction and school effectiveness perceptions of classroom teachers. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 69–81. [Turkish]
- Yılmaz, E. O. & Toker, T. (2022). How did the Covid-19 outbreak affected the digital competencies of teachers? *Milli Eğitim*, 51(235), 2713–2730. [CrossRef]